

A douăzeci și noua tură de dimineață

Schlagball, așa se numea sportul acelor ani de școală. În curtea mare, acoperită cu pietriș, de la Conradinum fusese lansată deja cu atîta măiestrie o „lumînare“, încît, în vreme ce mingea sfredelea cerul, căzînd apoi, de piele, la pămînt, o parte din echipa lansatorului-de-lumînare a putut să alerge în evantai pînă la cele două marcaje de pe terenul de joc fără să fie încolțită, să se întoarcă și să adune puncte – o faptă măreață, pe lîngă care cincizeci și cinci de rotații la bara fixă sau șaptesprezece tracțiuni erau niște fleacuri. La căminul-școală Saskoschin se juca *schlagball* dimineața și după-amiaza, cu cîteva ore de cursuri înainte și după. Walter Matern, prietenul lui, Eduard Amsel, și profesorul Mallenbrandt priveau jocul ăsta cu ochi de trei ori diferiți.

Pentru Mallenbrandt *schlagball* era o filosofie. Walter Matern era un maestru al „lumînărilor“. Lovea și reușea cu ușurință lumînări și arunca imediat mingea de piele unui coechipier, din poziția de prindere, ceea ce aducea puncte în plus echipei lui.

În schimb, Eduard Amsel se rostogolea pe terenul de *schlagball* ca prin purgatoriu. Grăsun și cu picioare scurte, el era o țintă ideală la încercuire și lovire. Era punctul slab al echipei. El era cel vînat. Îl înconjurau și executau în jurul lui, cîte patru deodată, un dans în care dansa și mingea de piele. Se făceau fente savuroase pe deasupra lui pînă cînd se tăvălea scîncind în iarbă și deja simțea pielea aceea plină înainte ca mingea să-l ajungă.

Mingea era salvatoare doar cînd prietenul lui Amsel o arunca în „lumînare“ – și de fapt Walter Matern lansa numai „lumînări“, pentru ca Amsel să poată îndrăzni să străbată

terenul, protejat de mingea de piele care zbura spre cer. Cu toate acestea, nu toate „lumînările“ se mențineau destul de mult în aer: după numai câteva zile de filosofie a vieții, jucată ca la carte, pe pielea pistruiată a lui Amsel au înflorit o mulțime de astre negre-vineții, care au pălit după multă vreme.

Schimb de tură încă de pe atunci: după ce Amsel avusese parte de o copilărie blîndă în stînga și în dreapta Vistulei, au început, departe de Vistula, suferințele lui Amsel. Și ele nu vor înceta curînd. Pentru că profesorul Mallenbrandt trecea drept expert și scrisese o carte sau un capitol dintr-o carte despre sporturile școlare, unde vorbea concis și fără omisiuni despre *schlagball*. În prefață își exprima părerea că specificul național al jocului era evident, mai cu seamă dacă îl compari cu internaționalul fotbal. Apoi stabilea regulile, punct cu punct: un singur fluierat înseamnă minge moartă. Lovitura valabilă este înregistrată de arbitru prin fluierături duble. Nu este permis să se alerge cu mingea. Și, mai ales, tipurile de mingi: existau mingi verticale, numite „lumînări“, mingi lungi, mingi razante, scurte de colț, „lumînări“ false, mingi rostogolite, tîrîte, „plimbate“, mingi oprite, mingi de gol și mingi de alergare în trei. Mingea era pusă în mișcare prin lovituri în înălțime sau în lungime, executate prin întindere sau rotație, lovituri plane, cu lansarea antebrațului, și lovitura cu două mâini, la care mingea trebuie aruncată cu avînt de la nivelul umerilor. La prinderea mingii înalte, numită „lumînare“, ochiul prinzătorului, mîna lui pregătită de prindere și mingea în cădere trebuie să fie în linie dreaptă, zicea Mallenbrandt. În plus, la propunerea lui – și asta îl făcea vestit pe profesor –, distanța de alergare pînă la marcaje a fost mărită cu cinci metri, ajungînd astfel la cincizeci și cinci de metri. Această dificultate suplimentară a jocului – Amsel a simțit-o pe pielea lui – a fost preluată de aproape toate liceele din estul și nordul Germaniei. Mallenbrandt era un dușman declarat al fotbalului și mulți îl considerau un catolic riguros. Fluierul de metal îi atîrna în jurul gîtului, pe pieptul păros: un fluierat simplu însemna minge moartă. Fluierat dublu însemna: elevul Eduard Amsel tocmai a fost atins, lovitură valabilă. Destul de des anula cu fluierul „lumînări“ executate de Walter Matern pentru prietenul lui: ieșire din teren!

Dar următoarea „lumînare“ e valabilă. Și cea de după ea. Dar cea care urmează deviază: mingea, lovită dintr-o poziție greșită de cel de la bătaie, iese din terenul de joc și cade cu trosnete și zgomot de frunziș rupt în pădurea mixtă care mărginește terenul de joc. La fluierul lui Mallenbrandt – „Minge moartă!“ –, Walter Matern gonește la gard, deja e pe partea cealaltă, caută prin mușchiul și tufele de la marginea pădurii; atunci o tufă de alun îi aruncă mingea înapoi.

Prinde și privește în sus: din frunzișul ramificat se înalță capul și trunchiul unui bărbat. La ureche, la cea stîngă, i se leagănă un inel de alamă, pentru că rîde tăcut. Întunecat palid cafeniu. Nu are dinți în gură. Bidandengero, adică cel-fără-dinți. Sub braț ține o boccea care scîncește. Walter Matern, ținînd mingea de piele în cele două mîini, iese din pădure de-a-ndăratelea. Nu povestește nimănui, nici măcar lui Amsel, de omul din dosul tufei, care rîde fără zgomot. Chiar în dimineața următoare, ca și după-amiază, Walter Matern a executat intenționat cîte o „lumînare“ falsă, piezișă, menită să arunce mingea în pădure. Încă înainte ca Mallenbrandt să fluiera, el o și luase la goană pe teren și sărise peste gard. Nici o tufă și nici un desiș nu i-au aruncat mingea. A găsit prima minge după multe căutări, sub o ferigă; pe cealaltă probabil că o duseseră de-acolo furnicile roșii.

A treizecea tură de dimineață

Trăsături zeloase de creion și vrăbii: umbre și porțiuni libere, înmulțire și explozie.

Zel de albină zel de furnică zel de găină Leghorn: saxoni zeloși și spălătorese zeloase.

Ture de dimineață scrisori de dragoste Materniade: Brauxel și coautorii lui s-au instruit la școala cuiva, care a fost zelos toată viața, pe o tinichea lăcuită¹.

Și cele opt planete? Soare Lună Marte Mercur Jupiter Venus Saturn Uranus, cărora s-ar putea să li se alătore – așa zvonesc înspăimântător calendarele astrologice – luna cea tainică, Lilith²? Oare au călătorit ele cu zel vreme de douăzeci de mii de ani ca să le izbutească poimîine teribila conjuncție din zodia Vărsătorului?

Nu toate mingile înalte erau reușite. De aceea trebuia lucrat cu zel la „lumînări“, chiar și la „lumînările“ piezișe, deviate intenționat.

O construcție de lemn deschisă, baraca pentru siestă, măr-ginea partea de nord a pajiștii. Patruzeci și cinci de priciuri de lemn, patruzeci și cinci de pături aspre, cu miros acru, corect împăturite la picioarele priciurilor, erau pregătite zilnic pentru odihna de prînz, de o oră și jumătate, a celor din prima clasă de liceu. Și, după pauza de prînz, Walter Matern exersa „lumînări“ la est de baraca pentru siestă.

-
1. Aluzie la personajul principal al romanului *Toba de tinichea*, Oskar Matzerath.
  2. În astrologie Lilith este considerată o „soră geamănă întunecată a Lunii“, fiind numită și „Luna neagră“.

Căminul-școală, baraca pentru siestă, terenul de *schlagball* și gardul din plasă de sîrmă, întins dintr-un colț în altul, erau înconjurate din toate părțile de pădurea Saskoschin, deasă, nemișcată sau foșnitoare, o pădure mixtă în care erau porci mistreți, bursuci, vipere și o linie de graniță care tăia pădurea în două. Ea începea cu tufișuri și pini în Polonia, pe suprafețele sterpe de nisip din stepa Tucholei, dobîndea un amestec de mesteceni și fagi pe valurile de pămînt din Koschnaideria¹ și se trăgea spre nord, într-o climă de coastă mai blîndă: o pădure mixtă creștea pe marnele aluvionare și înceta să mai fie pădure de foioase deasupra țărmlui.

Cîteodată țigani de pădure treceau granița dintr-o parte în alta. Erău considerați inofensivi și trăiau de pe urma iepurilor sălbatici, aricilor și a cîrpitului de cazane. Ei aprovizionau căminul-școală cu mînatârți, bureți galbeni și roșcove. Pădurarul avea nevoie de ajutorul lor cînd viespile și gărgăunii își făceau cuib în trunchiurile găunoase din apropierea drumurilor forestiere și speriau caii care transportau lemne. Ei își ziceau *gakkos* și se adresau unul altuia cu „*more!*“, iar de obicei li se spunea *mängische* sau *ziganken*.

Și, odată, un *gakko* i-a aruncat unuia dintr-a-ntîia mingea de *schlagball*, care căzuse în pădure după o „lumîinare“ nereușită. *More* rîdea fără zgomot.

Și liceanul dintr-a-ntîia a exersat lansarea de „lumînări“ greșite, după ce pînă atunci exersase doar „lumînări“.

Cel dintr-a-ntîia a reușit să dea două „lumînări“ ratate, care au căzut în pădure, dar nici un *mängische* nu i-a aruncat mingea de piele înapoi.

Unde își exersa Walter Matern „lumînările“ și „lumînările“ ratate? La capătul dinspre est al barăcii pentru siestă era un bazin de înot de aproximativ șapte pe șapte metri, în care nu putea să înoate nimeni, fiindcă era stricat înfundat pierdea apă; din pătratul de beton crăpat se evaporă cel mult apă de ploaie. Chiar dacă elevii nu se puteau scîlda în bazin, el era

1. În orig. Koschnaiderei (pol. Kosznajderia), nume atribuit zonei situate la sud-est de orașul polonez Chojnice, cu o populație preponderent germană, pînă la sfîrșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

totuși vizitat mereu: brotaci cît bomboanele de malt, reci și vioi, țopăiau cu rîvnă, ca și cum ar fi exersat țopăitul – mai rare erau broaștele mari, respirînd greu –, mereu erau acolo brotaci, un congres de brotaci, o curte școlară de brotaci, un balet de brotaci, un teren de joc de brotaci; brotaci care puteau fi umflați cu paiul, brotaci care puteau fi strecurați sub gulerul cămășii cuiva, brotaci de strivit cu piciorul, brotaci de băgat în ghetete, brotaci care se puteau arunca în supa de mazăre, mereu puțin arsă, brotaci în pat, brotaci în călimară, brotaci în plicuri de scrisori, brotaci pentru exersarea „lumînărilor“.

Walter Matern exersa zilnic în bazinul uscat. Lua brotaci netezi dintr-o rezervă inepuizabilă. Cînd lovea de treizeci de ori, treizeci de brotaci gri-albăstrui erau nevoiți să-și lepede viața răcoroasă și tînără. De cele mai multe ori doar douăzeci și șapte de brotaci negri-cafenii trebuiau să-și găsească sfîrșitul cînd Walter Matern își depăna ambițiosul canon. Intenția lui nu era să proiecteze brotaccii verzi-cenușii sus, mai sus decît copacii pădurii foșnitoare sau tăcute de la Saskoschin. Nici nu exersa simpla lovire a unui brotac obișnuit cu un loc oarecare al bîtei. Nu voia să se desăvîrșească în mingi lungi, razante, sau perfide mingi scurte – oricum, Heini Kadlubek era maestrul la loviturile lungi –, Walter Matern voia mai curînd să nimerească brotaccii de felurite nuanțe cu acel loc anume care, atunci cînd mișcai bîta pe lîngă trup, de jos, drept în sus, conform indicațiilor, promitea reușita unei „lumînări“ model, strict verticale, supuse moderat vîntului. Dacă în loc de brotaci de culori schimbătoare, capătului gros al bîtei i s-ar fi opus mîngea de piele searbăd-cafenie, lucioasă numai la cusături, Walter Matern ar fi reușit, într-o jumătate de oră de amiază, douăsprezece „lumînări“ excelente și cincisprezece pînă la șaisprezece acceptabile. De dragul dreptății, mai trebuie spus că, în ciuda zelului și a loviturilor „lumînare“, brotaccii din bazinul de înot fără apă nu s-au împutînat: țopăiau vioi la distanțe și înălțimi inegale, în vreme ce Walter Matern stătea în mijlocul lor în chip de moartea-brotacilor. Ei ori nu pricepeau, ori erau într-atît de conștienți de mulțimea lor – aici se înrudeau cu vrăbiile –, încît în bazinul de înot n-avea cum să izbucnească vreo panică brotăcească.